

דְבָרֵי יִשְׂרָאֵל

גליון תכ"ט 429

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ לְעֵינֵי הָעָם

ערוך ע"י ישראל שלום דבורץ
בהוצאת מכון דברי יושר

פְּרֻשַׁת וַיֵּשֶׁב תַּשְׁפֹּה

והיא יולדת תאומים האחד זכר והראשון פֶּרֶץ שִׁמְמוֹנוֹ בְּהַמְשִׁיךְ הדורות תקום מלכות יהודה ומלך המשיח שיִשְׁלַח לְגָאֵל אוֹתָנוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.

כל אותה העת יוסף הצדיק נמצא במצרים בבית פוטיפר, אשר סומך עליו ורואה כיצד הבִּרְכָּה החלה לשרות במעוֹנוֹ בְּזִכּוֹת יוֹסֵף. אך גם כאן לא זוכה יוסף ליֵשֶׁב בְּשִׁלְנָה, ואִשְׁתּוֹ של פוטיפר שנסתה להחטיא את יוסף ולא עלתה בְּיָדָהּ, מַעֲלִילָה עליו עלילה קשה, וברחמי שמים לא גזרו על יוסף עֲנֵשׁ מָוֶת, אֶלָּא מושיבים אותו בבית הסהר.

בבית הסהר יוסף מוצא הן בעיני שר בית הסהר וכאשר נֶעְנְשׂוּ שֵׁר האופים ושר המשקים של פרעה, והושמו בבית הסהר, מינה שר בית הסהר את יוסף לשרת את שְׁנֵי הַשָּׂרִים הַחֲשׂוּבִים הַלָּלוּ.

לילה אחד חולמים השרים חלומות, ובבקר הם מספרים ליוסף את חלומותיהם, וכפי שיוסף פותר להם כִּי אֶבֶן קוֹרְחָה, שֵׁר האופים נתלה, ואלו שר המשקים חוזר לשרת ולעמֵד לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ.

בסיום הפרשה נקרא שעל אף ששר המשקים הבטיח ליוסף לבקש מפֶּרְעָה לְשַׁחֲרָו, אֲבָל אַךְ הוּא יָצָא מִבֵּית הַסֹּהֵר, הַשְּׂפִיחַ מִמֶּנּוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַדָּבָר, כִּי לֹא תִשָּׁן לְיוֹסֵף הַצַּדִּיק אֶת הַפָּגַם שֶׁהִיָּה לוֹ בְּמַדַּת הַבְּטָחוֹן בֵּה'.

שְׁבֵת שְׁלוֹי וּמְבַרְכֵי!

מה בפרשה

תמצית דברי הפרשה בשלוש פרושים ודרושים

לסוחרים ושמעלים שמכרו אותו למדנינים, והמדנינים מכרו אותו למצרים.

כאשר ראובן שב ומחפש את יוסף ורואה כי הוא איננו, הוא קורע את בגדיו ומצטער, והאחים כְּדֵי להסתיר את המעשה מיֵעֵקֶב, הם שוחטים שֵׁעִיר עִזִּים שְׂדֵמּוֹ דוֹמָה לְדָם אָדָם, טוֹבְלִים אֶת כַּתְּנֵת יוֹסֵף בְּדָם שֵׁעִיר הָעִזִּים וּמְבִיאִים אוֹתָהּ לְיַעֲקֹב שְׁחֹשֵׁב שִׁיּוֹסֵף נָטַרְף וְנֶאֱכַל עַל יְדֵי חַיָּה רָעָה, וְצַעֲרוֹ גָדוֹל וְעֲצוֹם אַךְ אֵינוֹ מִתְנַחֵם עַל יוֹסֵף וְהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ כִּי הוּא בְּאֶמֶת חַי וְלֵכֵן אֵין זָכְרוֹ שֶׁל יוֹסֵף נִשְׁפַח מִמֶּנּוּ.

כאמור, יוסף נמכר למצרים, ושם הוא נמכר לעבד לפוטיפר שר הטבחים של פרעה, עשרים ושתיים שנים יעברו מרגע זה ועד שיוסף ויעקב יפגשו שוב.

נקרא בפרשה על נשואיו של יהודה, ועל הולדת בניו ששנים מהם מתו לאחר חתונתם מפני שחטאו בחטא נורא.

האלמנה הצדיקה תמר, מתחננת עם יהודה, ועל אף צדקותה נגזר עליה בטעות על ידי יהודה עֲנֵשׁ מִיתָה בְּשַׂרְפָּה, אַךְ בְּרַגְעַת הָאֲחֵרוֹן בְּזִכּוֹת צַדִּיקוּתָהּ וּגְבוּרַת מַדּוּתָהּ שֶׁל יְהוּדָה הִיא יוֹצֵאת זָפְאִית מֵהַדִּין,

ילדים יקרים וחביבים!

בפרשת השבוע נקרא על רצונו של יעקב ליֵשֶׁב בְּשִׁלְנָה בְּעוֹלָם הָזֶה, אך הקדוש ברוך הוא הרוצה את טובתו האמתית של יעקב, אינו נותן לשבת ולנוח בְּשִׁלְנָה וְקוֹפֵץ עָלָיו רוּגְזוֹ שֶׁל יוֹסֵף.

יוסף בנו האהוב של יעקב חולם חלומות נבואה שבהם מתגלה לו שהוא עתיד לעלות לגדולה ולמלך על אחיו, יוסף מספר זאת לאחיו אשר חוששים שאין זו נבואה אלא חלומות המגיעות מִכַּף יוֹסֵף רוּצָה לְמַלְךְ עֲלֵיהֶם וְלִשְׁלֹט בָּהֶם.

דנו האחים את יוסף הצדיק בדין אמת שמגיע לו עֲנֵשׁ חֲמוּר עַל רְצוֹנוֹ לְמַלְךְ עֲלֵיהֶם וְלִשְׁלֹט בָּהֶם וְכַמְעַט שֶׁהֵם מְבַצְעִים אֶת פְּסַק הַדִּין לְהַמִּיתוֹ, וְהֵם הַמְתִּינוּ לְהַזְדַּמְנוֹת לְבַצֵּעַ אֶת פְּסַק הַדִּין. וְהִנֵּה ה' מְסוֹבֵב הַסְּבוֹת סָבִיב שִׁיַּעֲקֹב יִשְׁלַח אֶת יוֹסֵף לְרֵאוֹת אֶת שְׁלוֹם הָאֲחִים הַרוֹעִים אֶת הָצֹאן, וְיוֹסֵף עַל אֵף חֲשֻׁשׁוֹתָיו מֵאֲחָיו הוֹלֵךְ בְּשִׂמְחָה לְקִים אֶת צְוִיוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אָבִיו.

כאשר מתקרב יוסף אל אחיו הם ממתנינים לבואו כְּדֵי לְהַמִּיתוֹ, אַךְ בְּרַגְעַת הָאֲחֵרוֹן מִתְקַבֵּל עֲצוֹתוֹ שֶׁל רֵאוּבֵן הַרוּצָה לְהַצִּילוֹ מִיָּדָם וּמִצַּעַח לְהַשְׁלִיכוֹ אֶל הַבּוֹר, מִתּוֹךְ מַחְשַׁבָּה שֶׁכֶּשֶׁה־הָאֲחִים יִלְכוּ, הוּא יוֹצֵא אֶת יוֹסֵף מִן הַבּוֹר וְנִצְלוֹ.

לאחר שהפשיטו ממנו את כַּתְּנֵת הַפְּסִיס וְהַשְׁלִיכוֹ אֶת יוֹסֵף אֶל הַבּוֹר הֵלַךְ רֵאוּבֵן לְשִׁמֵשׁ אֶת יַעֲקֹב אָבִיו, וּבְנֵתִים מְכָרוּ הָאֲחִים אֶת יוֹסֵף

מגִּדְנוֹת לַיִשְׁלַחַן שֶׁבֶת שֵׁלוֹה נִצְחִית

וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב

פָּרַשׁ רַש"י בְּקֶשׁ יַעֲקֹב לִישׁוֹב
בְּשֵׁלוֹה, קִפֵּץ עָלָיו רוּגְזוֹ שֶׁל יוֹסֵף.

צְדִיקִים מְבַקְשִׁים לִישׁוֹב בְּשֵׁלוֹה.

אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: לֹא דִי
לְצַדִּיקִים מֵה שְׂמֵתָקֵן לָהֶם
לְעוֹלָם הֵבֵא אֶלָּא שְׂמֵתָקְשִׁים לִישׁוֹב
בְּשֵׁלוֹה בְּעוֹלָם הַזֶּה?

נִשְׁאַלְתָּ הַשְּׁאֵלָה מֵה חֶסְרוֹן יֵשׁ
בְּמֵה שְׂבַקְשׁ יַעֲקֹב לִישׁוֹב בְּשֵׁלוֹה
וּמִדּוּעַ לֹא יֵאָכַל פְּרוֹת מַעֲשְׂוֵי
הַטּוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וְתִהְיֶה הַקֶּרֶן
שְׂמוּרָה לוֹ לְעוֹלָם הֵבֵא?

הַרְמַח"ל בְּמִסְלַת יִשְׂרָאֵל פָּרַק ט'
כּוֹתֵב: "כִּי הָאָדָם לֹא לְמִנוּחָה הוּא
בְּעוֹלָם הַזֶּה אֶלָּא לְעֵמֶל וְטוֹרַח".

הַ"חֲפֵץ חַיִּים" הִיָּה אוֹמֵר עַל
הַיִּסּוּרִים שְׂבָאִים עַל הָאָדָם שְׂצָרִיף
לְקַבְּלָם בְּכַבֵּד רֵאשׁ, וְהַבּוֹעֵט
בַּיִסּוּרִים דּוֹמֵה לְאִסּוּר שְׂמוּלִיכִין
אוֹתוֹ כְּבוֹל בְּשֵׁלְשָׁלוֹת בְּרִזָּל וְרוּצָה
לְהִסִּיךְ מֵעָלָיו, וְכִכֵּל שְׂמֵס וּבֵב
וּמְנַסָּה לְהַחֲלֵץ מִכְּבָלָיו בְּכַחַ, הַרִי
הוּא רַק מְזִיק לְעַצְמוֹ וְהַשְּׂרָשָׁרוֹת
מוֹסִיפּוֹת וְחוֹתְכוֹת בְּבִשְׂרוֹ.

בְּסִפּוֹר "הַגִּדַת הַבֵּן אִישׁ חַי"
הוּבָא מְשַׁל הַמַּמְחִישׁ הֵי טַב אֶת
הַדְּבָרִים:

מְשַׁל לְמִלָּה שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁנַי עֲבָדִים,
הָאֶחָד אָהוּב עָלָיו אֶהְבַּת נֶפֶשׁ,
וְהַשְּׁנַי רַע מֵעַלְלִים, שֶׁהִמְלִיךְ שְׁנֵאוֹ
מֵאֵד.

שְׁנַי דְּבָרִים צָוָה הַמְּלִיךְ עַל עֲבָדָיו,
אֶחָד - שְׁלִיחוֹת מְסִימָת וְהַדְּבָר
הַשְּׁנַי - אִסּוּר לְעִשּׂוֹת מַעֲשֵׂה
מְסָאִים.

אִם יִקְיָמוּ אֶת הַשְּׁלִיחוֹת, יוֹלְבְּשׁוּ
בְּגָדֵי מַלְכוּת.

אִם יַעֲבְרוּ עַל הָאִסּוּר, יוֹפְשְׁטוּ
מִבְּגָדֵי הַשְּׂרָרִים וְיוֹלְבְּשׁוּ בְּגָדִים
פְּשוּטִים.

שְׁנַי הַעֲבָדִים, עָשׂוּ אֶת הַמְּטָל

עֲלֵיהֶם, אֲבָל גַּם עָבְרוּ עַל הָאִסּוּר.

זְכוֹר הַמְּלִיךְ אֶת הַדְּבָרִים וְלֹא
אָמַר וְלֹא עָשָׂה לָהֶם דְּבָר.

פַּעַם אַחַת הִלָּךְ הַמְּלִיךְ עִם
שׂוֹמְרָיו בַּיַּעַר, לְפַתַּע הוֹרָה לְעֲבָדָיו
לְקַחַת אֶת עֲבָדָיו הָאֶהוּב לְפָנָה
נִסְתַּרְתָּ, לְפִשְׁט אֶת בְּגָדָיו וְלִכְסוֹתוֹ
בְּבִגְדִים פְּחוּתִים וּבְלוֹאִים, כְּעִנְשׁ
עַל הַעֲבָרָה שְׂעֵבֵר.

וְאֵלּוֹ אֶת הַעֲבָד הַשְּׁנוֹא הוֹרָה
לְהִרְכִּיב עַל סוּסוֹ, כְּשֶׁהוּא לְבוּשׁ
בְּבִגְדֵי מַלְכוּת!

תָּמָהּ הוּא הַמְּשַׁרְתִּים, וְאֵף הַעֲבָד
הָאֶהוּב הַתְּמַרְמֵר בְּלָבוֹ וְאָמַר: כִּי
מִתְנַהֵג הַמְּלִיךְ עִם אוֹהֵבוֹ, וְכִי
מִפְּלָה הוּא אוֹתִי לְרַעָה!?

כְּאִשֶּׁר שָׁבוּ אֶל עִיר הַמְּלוּכָה,
וְהִגִּיעַ יוֹם חַג לְמִלָּךְ - הַתְּאִסְפוֹ כָּל
גְּדוּלֵי הַמְּדִינָה וּבָאוּ גַם הַמּוֹנֵי הָעָם,
הַתְּקַבְּצוֹ לְבָרַךְ אֶת הַמְּלִיךְ
וְלְהַשְׁתַּתֵּף בְּשִׂמְחָתוֹ.

בְּמַעֲמַד זֶה הוֹרָה הַמְּלִיךְ לְקַחַת
אֶת הַעֲבָד הַשְּׁנוֹא, לְהַפְּשִׁיטוֹ
מִבְּגָדָיו בְּפָנָיו כָּל הַשְּׂרָרִים וְלְהַלְבִּישׁוֹ
בְּגָדִים קְרוּעִים וּבְלוֹאִים כְּעִנְשׁ עַל
הָאִסּוּר שְׂעֵבֵר.

אֶת עֲבָדוֹ הָאֶהוּב הוֹרָה לְהַלְבִּישׁ
בְּגָדֵי מַלְכוּת וְלְהִרְכִּיבוֹ בְּרַחוּבוֹת
הָעִיר לְעִינֵי כָּל הָעָם, לְמַעַן יִדְעוּ,
שֶׁכִּכֵּה יַעֲשֵׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר הַמְּלִיךְ
חֲפֵץ בִּיקָרוֹ.

אִזּוֹ הִבִּינוּ כּוֹלָם אֶת חֲכַמַת הַמְּלִיךְ
וְתִבְוִנָתוֹ.

שְׁנַי הַעֲבָדִים הָיוּ זְכָאִים לְשֹׁכֵר
וְרֵאוּיִים לְעִנְשׁ.

לְעֲבָד הַשְּׁנוֹא הַקְּדִים וְשִׁלְם אֶת
הַשְּׂכָר, אֲבָל לְאוֹהֵבוֹ הַקְּדִים וְשִׁלְם
אֶת הָעִנְשׁ, לֹא לְעִינֵי כָּל, אֶלָּא
בַּיַּעַר.

אֲבָל אֶת הַשְּׂכָר, לֹא נָתַן לוֹ
בַּיַּעַר, אֶלָּא הַמִּתִּין עַד שְׂיוֹכַל לְתַתּוֹ
לְעִין כָּל הַשְּׂרָרִים וְהַמּוֹן הָעָם,
בְּפָרְסוּם אֲשֶׁר לֹא יִמְחָה לְנִצַּחַ, וְאֶת
הַשְּׁנוֹא הָעִנְשִׁי בְּקַלּוֹן תּוֹךְ כְּדִי
עֲלִבוֹן צוֹרֵב לְפָנָיו כָּל הַשְּׂרָרִים.

כִּי עוֹשֵׂה הַמְּלִיךְ הַגְּדוֹל, מְלִיךְ
מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
לְעֲבָדָיו יוֹשְׁבֵי תְּבֵל.

אִין אָדָם בְּעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשָׂה
מַעֲשֵׂה טוֹב בְּחַיָּיו, וְאִין אָדָם צְדִיק
בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֵׂה טוֹב וְלֹא יִחַטָּא.

מֵה עוֹשֵׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא?
נוֹתֵן לְרַשְׁעִים אֶת הַשְּׂכָר בְּעוֹלָם
הַזֶּה, בְּהַצְּלָחָה מְדַמָּה וְכַבּוֹד כּוֹזֵב,
וְאֶת עֲבָדָיו הַנְּאֻמָּנִים הַצְּדִיקִים,
מְלַבִּישׁ הוּא כְּאִן בְּלוּיֵי סְחָבוֹת.

אֲבָל אֶת הַשְּׂכָר הָאֶמְתִּי הוּא
שׂוֹמֵר בְּעִבּוּרוֹ לְעַלְמֵ הַנִּצַּח - עוֹלָם
הָאֶמֶת.

מְסַפֵּר עַל הַחֲפֵץ חַיִּים, שֶׁשָּׁמַע
שְׁנַי סוֹחְרִים בִּירִיד שֶׁהָיוּ עוֹמְדִים
בְּקֶרֶת הָעִזִּי כְּדִי לְמַכּוֹר אֶת סוֹחְרָתָם.

הָאֶחָד מִחֲמַת צַעַר הַקָּרָא אָמַר
לְשְׁנֵי אוֹלֵי כְּדָאִי לְחַזֵּר לְבִיתְנוֹ?
נְבוּא פַּעַם אַחֲרָת.

אָמַר לוֹ תְּבָרוּ כְּדָאִי לְסַבֵּל עוֹד
שְׁבוּעִים כְּאִן, בְּכַדִּי לְחִיּוֹת אַחַר כִּי
בְּרַחֵם.

כְּשֶׁשָּׁמַע כִּי הַחֲפֵץ חַיִּים זָלְגוּ
עֵינָיו דְּמַעוֹת.

וְכִי אָמַר: בְּדִיּוּק כִּי אָנוּ צְרִיכִים
לְחוֹשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה, לְמִרּוֹת שְׁנֵישׁ
קְשִׁיִּים גְּדוּלִים, כְּדָאִי לְהַתְּאֻמָּץ
בְּעוֹלָם הַגְּשָׁמִי אֲשֶׁר יָמִיו הֵם כְּצֵל
עוֹבֵר, לְהִיּוֹת עֲבָד ה' אֶמְתִּי, כְּדִי
לְחִיּוֹת אַחַר כִּי בְּעוֹלָם הֵבֵא
בְּשֵׁלוֹה, לְזַכּוֹת לְעוֹלָם שְׁכָלוֹ טוֹב.